
Barns öar i de vuxnas hav

En förstudie om attraktivitet ur ett barnperspektiv

"Vid tågstationen, det kan bli väldigt väldigt trångt där, och då kan ju någon ramla ner."

"Det finns ju mycket att göra, badhus, allt man behöver göra finns ju."

*"För lite blommor.
Och gropiga vägar."*

"Jamen jag gillar faktiskt biblioteket!"

Innehållsförteckning

1. Inledning	3
2. Hur flyttar vi?	3
3. Vad är attraktivitet?	6
Flyttmotiv och attraktivitetsteorier.....	6
Attraktivitet och marknadsföring.....	7
4. Varför ett barnperspektiv?	7
Barns rätt till delaktighet och social hållbarhet	7
Barns begränsade rörlighet	7
5. Vad värdesätter barn i sin närmiljö?	8
Vad gillar barnen?	8
Vad vill barnen förändra?.....	9
6. Attraktivitet och hållbar utveckling ur ett barnperspektiv	11
7. Referenser	12
Bilaga 1: Sammanfattning från intervjuer om vad barn värdesätter i sin närmiljö	14

1. Inledning

Biosfärområden ska vara modellområden för hållbar utveckling. Syftet med här förstudien är att undersöka biosfärområdet attraktivitet ur ett barnperspektiv. I rapporten presenteras trender i flyttmönster och orsaker bakom flytt i Sverige idag. En kort genomgång ges sedan om attraktivitet, både som begrepp och som verktyg i dagens migrationsforskning.

Det finns mycket forskning om attraktivitet, men inte ur barnens synvinkel. Rapporten undersöker vad barn värdesätter i sin närmiljö. Detta har gjorts genom intervjuer med 51 barn i biosfärområdet. Barnperspektiv är en viktig del i en hållbar utveckling. Något som många har börjat inse på senare tid.

Dessutom grundar sig valet i att många kommuner i Sverige idag vill locka och behålla barnfamiljer samt få ungdomar att stanna kvar eller flytta tillbaka efter studier. Ett barnperspektiv som ger ökade möjligheter till en bra uppväxt skulle kunna påverka framtida flyttval.

2. Hur flyttar vi?

Människor flyttar. Mellan kommuner, län, länder och över kontinenter. Ålder, kön, utbildningsnivå är vanligt förekommande statistiska faktorer som används i migrationsforskningen. Även arbete, utbildning och förändringar i våra nära relationer påverkar våra flyttval. En del flyttar också av miljörelaterade skäl.

Vetenskapliga studier av människors rörelse förs på många olika skalor och nivåer. Vi forskar om flyttmönster och orsakerna bakom. Men människors rörelse sker även i vardagen. Vi cyklar, åker bil och går. Hur bostäder och arbetsplatser placeras påverkar hur vi rör oss.

Platser påverkar vår också identitet. Människor skapar och fyller platser med innehåll och mening. Man pratar ibland om att platser är relationella. Det innebär att det är olika människors relation till platsen som skapar platsens identitet. Eftersom platserna betyder olika saker för oss påverkar de oss olika mycket, och på olika sätt.

Under hela 1900-talet har urbaniseringen varit den drivande migrationsutvecklingen världen över. Städerna blir allt större. Urbaniseringen har olika orsaker och i Sverige ses ofta industrialiseringen av jordbruket som en viktig förklaring. Arbetskraften lämnade gårdarna och sökte sig in till städerna. Idag har många industrier effektiviserats och gjort sig av med arbetskraft, eller rentav flyttat utomlands. Städerna fortsätter dock att växa. Idag finns universiteten och högskolorna främst i de större städerna. Ökade krav på hög utbildning och en övergång till ett tjänstesamhälle gör att städerna fortsätter locka.

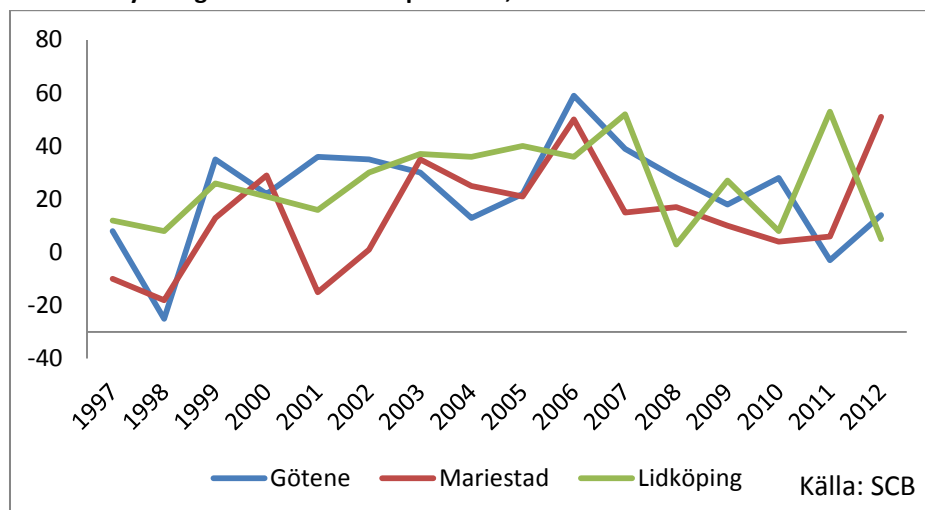
Ökade möjligheter till långväga pendling och större arbetsmarknadsregioner har inte i det stora hela lett till fler flyttar, utan snarare ökad pendling. Men samtidigt har forskarna sett en ny trend det senaste decenniet. Denna process har fått den lite krånliga namnet *semi-urban migration*. Medan inflyttningen till städerna ligger på en konstant hög nivå, har utflyttningen från städerna ökat i snabbare takt. Framför allt till landsbygden som finns nära staden.

Många kommuner i Sverige har satsat på att locka barnfamiljer, men familjerna blir mindre flyttbenägna när barnen börjat skolan. Det är

”... i första hand sociala skäl, arbete och boende som är de viktigaste orsakerna till barnfamiljernas flyttningar. Kortväga flyttningar – ”bostadsbytare” – drivs däremot mest av boendepreferenser och boendemiljö medan ju längre avstånd man flyttar, desto mer är det arbetet eller sociala skäl som styr. För småbarnsföräldrar är det främst boendet som avgör men är man äldre och därmed oftare har äldre barn är det mer sannolikt att arbetet styr. Utbildningsnivå påverkar både flyttningar till arbete och val av boende, där högutbildade med barn har högst sannolikhet att ange dessa motiv. Unga föräldrar är mest benägna att flytta långt av sociala skäl.” – *Varför flyttar svenska barnfamiljer?* (2012).

Tabell 1 visar flyttningsöverskottet för barn mellan 0-9 år hos biosfärområdets kommuner. Trenden följer i stort samma utveckling som visas i tabell 2 för alla åldrar men visar oftare på ett flyttningsöverskott jämfört med andra åldersgrupper, vilket tyder på att barnfamiljer flyttar in i större utsträckning än de flyttar ut.

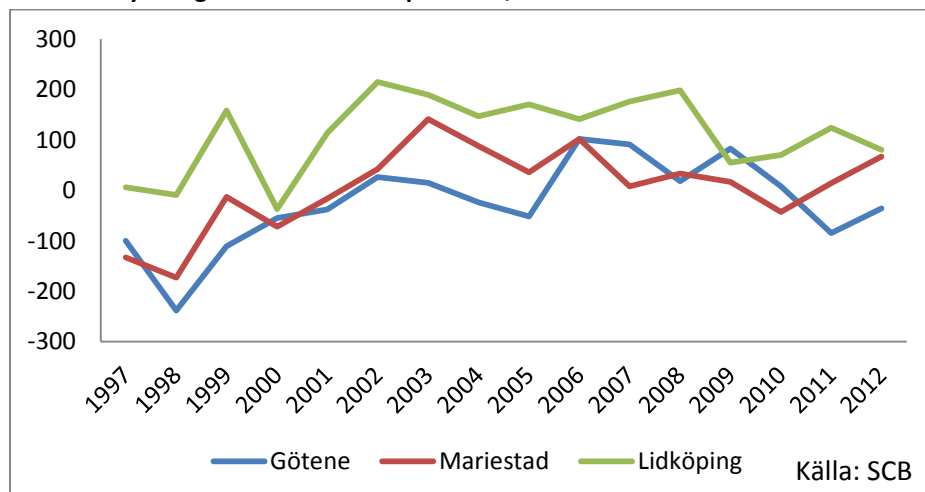
Tabell 1: Flyttningsöverskott i antal personer, 0-9 år

Av de som flyttar idag är en större andel yngre, har inte bildat familj eller har inte kommit in på arbetsmarknaden. Vi studerar allt längre och bildar familj allt senare i livet. Dessutom består ofta dagens hushåll av två förvärvsarbetande. Detta försvårar flytt eftersom båda behöver byta arbete. En flytt har generellt sett olika ekonomiska konsekvenser beroende på kön. Det finns studier som visat att samboende män vid flytt mellan kommuner får en högre lön. För kvinnor är löneutvecklingen generellt sett bättre om de stannar kvar (Nilsson, 2002).

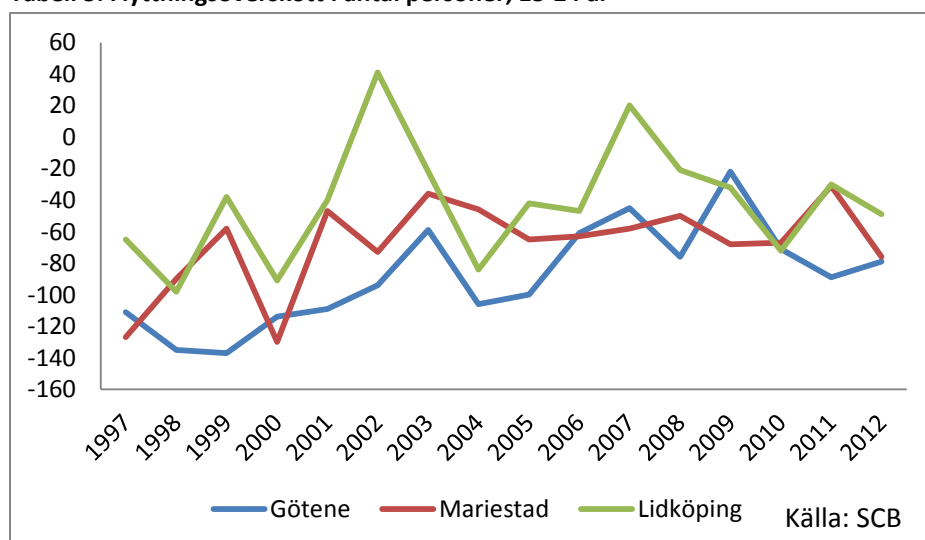
När vi flyttar längre sträckor skiljer sig orsakerna beroende på ålder. Äldre flyttar framförallt av sociala och miljörelaterade skäl. Yngres flyttorsaker är främst utbildnings- och arbetsrelaterade. Många äldre bor kvar allt längre hemma. De har bättre ekonomi som gör att de klarar högre boendekostnader. Generellt flyttar vi allt mindre ju äldre vi blir. Tabell 2 visar hur antalet flyttningar sedan 1997 varierat i biosfärområdet. Lidköpings kommun har nästan varje år haft ett flyttningsöverskott och Götene kommun ett flyttningsunderskott. Mariestads kommun har gått lite upp och ner. Både Götene kommun och Mariestads kommun har en svagt positiv trend sett över alla åldrar.

Tabell 2: Flyttningsöverskott i antal personer, alla åldrar

Vi ser idag fler bemanningsföretag och tidsbegränsade anställningar. Hur den nya arbetsmarkanden påverkar ungas flyttval finns det inga studier om. Klart är i alla fall att studentstäder som Lund, Göteborg, Umeå och så vidare har en väldigt stor befolkningsgrupp mellan 20-30 år. Att unga flyttar idag syns även tydligt hos kommunerna i biosfärområdet. Av antalet in- och utflyttningar stod gruppen mellan 15-24 år 2012 för cirka 31 % av alla flyttningar i Götene kommun. Motsvarande antal var cirka 34 % i Mariestads kommun och cirka 35 % i Lidköpings kommun. Det är viktigt att påpeka att många människor flyttar till kommunerna, även vid en negativ befolkningsutveckling. Ofta finns det en känsla av att alla ungdomar flyttar ifrån orten. I Lidköping flyttade 495 personer mellan 19 och 24 år ut ur kommunen 2012. Samtidigt flyttade 407 personer in. Liknande siffror återkommer i hela biosfärområdet, år efter år. En möjlig förklaring till känslan är att man upplever förlusten av de som flyttar som större eftersom man känner dem.

Tabell 3: Flyttningsöverskott i antal personer, 15-24 år

I Sverige finns det många fritidshus. Det innebär att många har en känslomässig koppling till fler platser än vardagsbostaden. De äldre är idag både är friskare och har större köpkraft vilket påverkar valet att göra ett fritidshus till ett åretruntboende. Detta har flera studier fört fram skulle kunna påverka flyttviljan.

Även turism skulle kunna ligga bakom flyttval. I en avhandling om attraktivitet och migration undersöktes om platser med en framgångsrik turismindustri även är framgångsrika när det gäller att locka inflyttare (Niedomysl, 2006). Två antaganden stödjer hypotesen, nämligen att människor sällan flyttar till platser som de inte har någon kunskap om och att turistattraktioner ökar platsens allmänna attraktivitet. Ytterligare forskning behövs men resultaten från studien pekar på att turismen har en positiv effekt på nettoflyttningen, men att effekterna varierar kraftigt beroende vilka åldersgrupper av flyttare som studeras.

3. Vad är attraktivitet?

I Regional attraktivitet – tillväxtmotor i en global verklighet (2012) från myndigheten Tillväxtanalys konstateras att det idag saknas en

”... entydig och klar definition av ordet attraktivitet. I flertalet av de regionala tillväxt- och utvecklingsprogram som tagits fram under senare år förekommer formuleringar om att skapa eller bevara den attraktiva orten, regionen, boendet eller företagsmiljön. Ordets betydelse är i mångt och mycket en subjektiv värdering som bygger på den enskilde individens värderingar och tidigare upplevelser. Att vara attraktiv förutsätter att andra attraheras av orten, företaget eller regionen.”

Vad som gör en plats attraktiv är alltså upp till betraktaren. Tillgång till natur, utbyggda infrastruktursystem, god service, kompetent personal, god utbildningskvalitet, kultur, trygghet och socialt kapital lyfts fram som bidragande faktorer.

Flyttmotiv och attraktivitetsteorier

En positiv befolkningsutveckling är viktig. Det är därför intressant att undersöka vad som gör platser attraktiva att flytta till. Niedomysl (2006) beskriver hur människor som flyttar söker efter den mest lämpliga platsen. Han menar att attraktiviteten avgörs av flyttarens behov, krav och alternativ till annan bostadsort. Samtidigt agerar flyttaren under en mängd restriktioner som begränsar valmöjligheterna, som till exempel bostadsbrist. Ju fler behov som uppfylls, desto större är platsens attraktivitet.

Förr lokaliserade sig företag där det fanns naturresurser. Eftersom företag fanns där, valde också arbetskraften att flytta dit. Idag är kedjan den omvända. Företagen lokaliserar sig där rätt arbetskraft finns, eftersom möjligheterna att transportera naturresurser effektivt, snabbt och billigt har ökat. Det gör det intressant att studera var den eftertraktade arbetskraften befinner sig och vad som får dem att flytta till en annan plats.

Forskaren Richard Florida har skapat teorin om *den kreativa klassen*. Han menar att det är dessa individer företagen, och i förlängningen kommunerna, vill locka. Den kreativa klassen flyttar främst av miljörelaterade skäl och vill till exempel bo i ett öppet och tolerant samhälle med närhet till flygplatser. Gärna där andra i den kreativa klassen bor.

Ett problem med en sådan uppdelning är att fokus på att uppfylla dessa individers behov kan leda till att andra grupperns behov inte får samma fokus och samma resurser. Samtidigt visar forskningen att majoriteten av de som flyttar är unga. De flyttar av arbets- och studieskäl. Vill man ha en positiv

befolkningsutveckling bör man alltså försöka locka även dem. Unga utgör den stora gruppen människor som flyttar i biosfärområdet. Inte bara ut ur kommunerna, utan även in.

Attraktivitet och marknadsföring

De senaste åren har det blivit viktigt för allt fler kommuner och regioner att profilera sig som attraktiva. Alla konkurrerar om både om befolkning och företag. Därför har marknadsföring för att locka nya invånare blivit viktigare. Ju fler invånare desto större stadsbidrag och högre skatteintäkter. Nästan hälften av kommunerna har genomfört någon form av marknadsföringskampanj. I en studie från 2006 intervjuade Niedomysl kommuner och nyinflyttade. Han gjorde också statistiska analyser, men lyckades inte påvisa att marknadsföringen ökade inflyttningen. Kommunerna själva trodde dock att kampanjerna gett effekt.

4. Varför ett barnperspektiv?

”Kan vi nå en hållbar utveckling utan att ta hänsyn till barnens och de ungas behov, deras liv och framtidsvisioner? Har barnen och de unga något att lära oss om hållbarhet?”

– Göteborg stads barnkonsekvensanalys (2011)

Barns rätt till delaktighet och social hållbarhet

Barn vet inte alltid sitt eget bästa, men det gör inte heller den vuxne. Ändå får den vuxne uttrycka sina synpunkter medan barn har betydligt sämre möjligheter att göra det. Vuxna betraktas som mogna och sociala, barn däremot som omogna och bara på väg att bli sociala. Barnet ses som ofullkomligt och den vuxne färdig.

Sedan FN:s konvention om barns rättigheter antogs har barns inflytande och delaktighet i samhällsplaneringen stärkts i de frågor som rör barnet. Konventionen hävdar att det är barnens rätt att bilda och uttrycka sina egna åsikter samt att dessa ska respekteras och tas på allvar. Forskningen har genom flera studier kunnat konstatera att barns deltagande är ovärderligt i de frågor som berör dem, men att man sällan vet hur man ska gå tillväga för att ge dem verkligt inflytande. Det räcker inte att lyssna på vad barnen tycker, man måste också lära sig att använda deras tankar och idéer i praktiken. För att uppnå social hållbarhet är ett barnperspektiv en förutsättning.

Barns begränsade rörlighet

Ur ett barnperspektiv är den begränsade rörligheten det största hindret, med såväl fysiska som mentala barriärer. Det lägger grunden till segregerat boende, skär av barnets möjligheter att ensamma få ta sig från punkt A till B och gör att barnen känner att samhället inte är till för dem, utan för den vuxna världen. Skola, hem, lekplats och fritidsaktiviteter är öarna i de vuxnas hav.

Att utgå från ett barnperspektiv handlar inte om att curla barnen. Det handlar inte om att allt ska anpassas efter barnen. Ju tidigare barnen kan ta ansvar för sin egen rörelse, desto mindre skjuts behövs och barn kan göra mer på egen hand. Bra för hälsan, bra för delaktigheten och bra för miljön. En förändring av samhället till en ökad rörlighet för barn går också hand i hand med förändrade resvanor för ett hållbarare samhälle. Ökad kollektivtrafik, bättre möjligheter till gång- och cykeltrafik, till exempel. Med en tät blandstad, där bostäder, arbetsplatser och service ligger inom samma

område, minskas hastigheterna i trafiken, centrumhandeln ökar och avstånden blir kortare. Blandstad är också den planeringsform som allt oftare lyfts fram som attraktiv.

5. Vad värdesätter barn i sin närmiljö?

För att undersöka vad barn ser som attraktivt har sammanlagt 51 elever intervjuats på Hällekis skola i Götene kommun, Högelidsskolan i Mariestad och Wennerbergsskolan i Lidköping. Eleverna går i årskurs 2-3 och 6 och har intervjuats i grupper om 3-8 personer. En sammanfattning av intervju svaren finns i *Bilaga 1*.

Vad gillar barnen?

Barnen värdesätter aktiviteter, såväl organiserade som spontana. De trivs i en stadsmiljö där man lätt kan ta sig mellan sina olika aktiviteter och där man hittar överallt. De gillar platser där de kan vara och röra sig fritt, även utan vuxna. De värdesätter också hus och byggnader som är hela och rena och gärna har detaljer och färger. Barnen i alla tre kommunerna gillar närheten till Vänern, som ofta förknippas med sommarlov, bad, glass och bra stunder.

Platser

I Lidköping tycker barnen om bion, biblioteket och stadsträdgården. Platser där barnen kan hänga och bara vara. Kommentarer om ljus, sittplatser, färger, folkliv och tillgänglighet.

Är det något speciellt ställe som ni tycker om i Lidköping?

– Typ i stan där är det mysigt. Vid bion. Dem har gjort det mysigt där, med bänkar som går i vågformer, som statyer fast man kan sitta i dem. I olika färger. Det finns fina lampor också!

Vad är bäst med Mariestad?

– Att det är nära till vattnet och att det är lätt att ta sig överallt. Även om man inte kör bil så kan man lätt cykla överallt. Gamla stan och hamnen är fina.

I Mariestad är det väldigt många som direkt nämner gamla stan och hamnen som de

spontant finaste platserna i staden. Gamla stans kvaliteter är arkitekturen, med färgerna och detaljerna hos husen, fiken, och att det gör det "rätt mysigt att gå där".

Hamnens kvaliteter är Vänern, att man kan ta sig ut på sjön, och glassen. Det verkar vara ett ställe man åker till en bra och vacker dag och att barnen ser

platsen utifrån den relationen. Vänern lyfts även fram mer generellt och barnen kommenterar att "det är inte alla städer som är nära till vattnet". Bad, båt och sommarstugor nämns som viktiga.

I Mariestad var det också många som uttryckte en känsla av att staden var lagom stor, med lagom många människor som bor där och att man trots allt ändå kunde göra det mesta man ville. Staden ses som mysig och "inte en jättestor stad som Stockholm men inte så liten som Töreboda" och barnen tycker att "allt ligger ganska tätt så det är lätt att ta sig dit utan att åka bil".

Flera av barnen i Hällekis lyfter fram hemmiljöerna, både deras egna och deras kompisars, med stora trädgårdar och plats att leka.

Aktiviteter

Barnen värdesätter aktiviteter i sin närmiljö. Det rör sig både om organiserade former av aktiviteter som gymnastik, dans, ishockey, innebandy och fotboll. De värdesätter även spontantaktiviteter som inte ideella föreningar organiserar, men som fortfarande kräver platser att vara på. Ofta är det affärer, gator, lekplatser och parker som barnen gillar. Till exempel bion i Lidköping. Ett flertal av barnen tycker också om att bada. Både i badhus och vid stränder och campingar. Skidbacken i Hällekis är också en aktivitet som nämns i positiva ordalag, samtidigt som de uttrycker en rädsla att den ska läggas ner.

Vad tycker du mest om att göra i Lidköping?

– *Min träningshall tycker jag är roligast att vara på typ. Hoppa trampolin, inte i vattnet, utan studsatta!*

Finns det några platser som ni inte gillar i Lidköping?

– *Alltså, jag gillar inte där borta, vad heter det, Sockerbruket.*

– *Jag gillar inte det heller för det känns väldigt typ, alltså inte läskigt så, men typ som att någon kan bara komma och ta en.*

– *Och där vid badhuset. Ibland gillar jag det inte. På dagen okej, men inte på kvällen.*

Vad vill barnen förändra?

Grovt uppdelat kan man se tre mönster i svaren. Barnen vill förändra så det finns mer möjligheter till spontanaktivitet och fler affärer. De vill också förändra byggnader och områden som de upplever som otrygga, slitna och otillgängliga.

Platser

Barnen identifierar många platser som de skulle vilja förändra. Ett av barnen i Lidköping säger att *"jag kan tycka att vid arenan, jag tycker att den ligger på ett väldigt dumt ställe. Alltså den borde ligga lite mer närmare, för det är ju bra att det är isstadion och arenan och så men man kan ju göra andra grejer där också. Men den borde ligga mer i stan"* och de har en diskussion om vart den borde ligga, och hur det känns som långt att ta sig ut till arenan, även om det egentligen inte tar så lång tid att cykla dit.

"Varför kunde dem inte byggt ett lek och busland bredvid ishallen, det finns ju massa plats runt omkring?" frågar sig ett av barnen i Lidköping.

I Lidköping nämns också tågstationen som farlig när det är mycket folk på perrongen. *"Det kan bli väldigt väldigt trångt där och då kan ju någon ramla ner där"*. Även platsen runt tågstationen och Sockerbruket, samt borta vid badhuset, nämns som otrygga. Speciellt kvällstid.

Vad vill du förändra med Lidköping?

– *Där den gamla busstationen var, där skulle det egentligen blivit ett lek och bus-land, eller spolat is på vintern eller så men istället blev det en parkering!*

I Mariestad vill barnen bland annat förändra bostadsområden, köpcenterområdet ute vid E20 och parkerna. Ett av barnen säger att *"jag skulle ändra nästan allting. Husen, där vi bor, Lundbergs. Jag skulle vilja ha vita. Nu är de bruna, det är lägenhetshus. Nu ser det mörkt ut, och finns spindlar överallt"*.

Under en av intervjuerna i Mariestad pratar barnen om området borta vid Shellmacken: *"Där finns många byggnader som det verkar mest finnas skräp i. Eller lager eller så. Industrier. Man hade ju kunnat bygga lite lägenheter där. Göra det lite roligare. Jag skulle byggt upp lite mer. Vid vägarna finns det rostiga staket, oklippta buskar och så".* En annan grupp pratar om behovet av att fräscha upp husen ute vid Knallen. De ser dem som *"ganska gamla och grådaskiga"*.

Vid Göteborgsvägen så är det ett av barnen som beskriver att *"när man åker in till stan så finns det typ fallfärdiga hus, taket har rasat in på något av dem. De ser inte så jätteroliga ut"*. De tycker att det skulle kunna bli mer välkomnande när man kommer till Mariestad.

I Mariestad pratar barnen också om parkerna som otrygga. De ser buss- och tågstationen, parken vid Knallen, Panduro och biblioteket som en plats där *"folk blivit misshandlade"*.

Barnen i årskurs 2-3 i Hällekis pratar om en skog med en utbränd bil och ett gammalt ruckel som inte städades upp på jättelänge där någons kompis också ska ha hittat en *"mordkniv"*. Ett av barnen som bor på landet säger att det sämsta med att bo på landet är det är långt till stan eftersom *"jag gillar att handla och titta på grejer"*. De skulle även vilja fixa till skolan så den blev lite bättre. Helst skulle skolan se ut som ett slott. På frågan hur de vill förändra Hällekis säger ett av barnen att *"jag skulle vilja ha ett sjukhus. För det är väldigt långt till ett sjukhus. För när min granne fick en stroke så kom de inte från Götene, utan längre bort. Tog lång tid. Första ambulansen var för dålig och då tog det en halvtimme för nästa att komma som var bättre"*.

Hur kan man förändra Mariestad?

– De kan ju ta bort jättemycket och typ bygga affärer så att det finns som i Skövde dem har ju typ fem ställen på rad så man kan köpa massa grejer. Så slipper man åka så himla långt för att köpa grejer.

Är det någon plats i Mariestad som ni undviker under till exempel kvällen?

*– Buss- och tågstationen där är sådana som knarkar, dricker och sådär.
– Parkerna blir ofta läskiga för där hamnar ja, alkoholister.*

På Högelidsskolan i Mariestad pratade flera av grupperna om affärer. De tycker att det finns alldeles för lite affärer och att man behöver åka till Skövde för att handla bland annat kläder. De hade många förslag på hur man skulle kunna locka fler affärer. Barnen berättade att de hört att många företag kräver minst 30 000 invånare för att etablera sig på orten.

Alla grupper kunde ge exempel på otrygga platser. Platser som de hört är farliga, kändes isolerade eller var nedgångna och i behov av upprustning.

Aktiviteter

När det kommer till aktiviteterna så skulle barnen vilja ha större ytor för lek, lekplatser för lite större barn med större utmaningar, en actionpark och ett lek och bus-land. I Mariestad ville många förändra badhuset och utebadet vid Ekudden. Utebadet uppges inte ha byggts om på flera år, ska ha mögel i omklädningsrummen och vara allmänt *"ofräscht"*. Ekudden saknar även möjligheter att hoppa från hopptorn. Badhuset i Mariestad är det många som är glada för att det finns, men att *"det är lite tråkigt om man jämför med Skövde Arena"*.

Flera barn i Lidköping uttrycker en önskan om äventyrsbad och roliga lekplatser för de lite äldre barnen. De tycker att man är bra på att planera för ungdomar med ungdomsgården vid Sockerbruket i Lidköping och med lekplatser för de mindre barnen men att de känner sig lite bortglömda. I Hällekis är det ett av barnen som påpekar att *"rutschkanorna ofta är väldigt korta. Jag tänker att det ska finnas både en kort rutschkana och en lång rutschkana så man får välja lite"*.

6. Attraktivitet och hållbar utveckling ur ett barnperspektiv

Hur kan hållbarhetsarbetet i biosfärområdet leda till ett attraktivare samhälle för barnen?

Hållbar utveckling handlar om att säkerställa nuvarande och kommande generationers behov. Nuvarande och kommande generationer. Hur många gånger har ni hört den meningen? Läst den? Men vilka är de kommande generationerna? När kommer de kommande generationerna hit? Vi säger ofta att barnen är framtiden, som om barn inte är nu.

För att barnfamiljer ska flytta hit, för att de unga ska stanna kvar eller flytta tillbaka så är en bra uppväxtmiljö avgörande. Om vi ska vara ett attraktivt område ur ett barnperspektiv bör:

- Samhällsplaneringen utgå ifrån barn och ungas behov och rörelse.
- Det finnas en kollektivtrafik som inte bara "fungerar" utan är bra.
- Barn ha tillräckligt med aktiviteter, organiserade och spontana, och plats att utöva dem på.
- Det finnas utbildning som möter de behov samhället har, men också barnens behov.

Ett barnperspektiv på attraktivitet är en del av en hållbar utveckling. Är samhället inte hållbart, så kommer det vara svårt att göra det attraktivt och önskvärt att bo och leva här. När vi definierar vad som är attraktivt borde vi alltid ställa oss frågan om det också är hållbart.

En hållbar utveckling kräver förändrade resvanor och resmönster. Samma krävs för att barns rörlighet ska förbättras. Hur vi bygger hus, var vi placerar barns aktiviteter och vilka som har prioritet i trafikplaneringen. Allt detta påverkar deras delaktighet, deras hälsa och deras möjligheter till en bättre tillvaro. Samhällsplaneringen har många av verktygen för att göra detta.

Om till exempel Lidköping skulle fullfölja sin landsbygdsplan med förtätning av orterna på landsbygden så skulle det vara bra även ur ett barnperspektiv. Förtätning ökar underlaget för kollektivtrafik. Bättre kollektivtrafik ökar barnens rörlighet. Starkare tätorter på landsbygden skulle även öka underlaget för skolor, butiker och aktiviteter, för såväl unga som äldre. Mariestad har i sin fördjupade översiktsplan haft med ett barnperspektiv i planarbetet. Återspeglas planen i framtida detaljplaner så kommer Mariestad kunna öka tillgängligheten för barn.

Skolan är viktig för attraktivitet och hållbarhet. Skolor på landsbygden är en viktig faktor för barnfamiljer som vill flytta ut från staden. Många skolor jobbar med hållbarhet. I Lidköpings kommun har alla förskolor och grundskolor antingen Grön flagg eller fått utmärkelsen Skola för hållbar utveckling. Hur vi värderar upphandling av miljövänliga material och ekologisk mat påverkar barns utsatthet för kemikalier. Men valet är också normbildande eftersom en stor del av barns tid är i förskolan och skolan. Är skolorna miljöanpassade och maten ekologisk så blir detta det normala. Barnens förändrarföräldrar-kapacitet ska inte heller underskattas när det kommer till utvecklingen mot ett mer hållbart samhälle. Vad kan barnen lära oss?

7. Referenser

Andersson, Roger. 2000. Varför flyttar man? Kapitel i *Hemort Sverige*. Integrationsverket. Norrköping

Antoni, Rudolf. 2010. Attraktiva städer i Lennart Nilsson (red) En region blir till. Göteborg: SOM-institutet, Göteborgs universitet.

Berggreen-Clausen, Celine. 2013. Social hållbarhet och attraktionsfaktorer i en urban kontext – Fallstudie över Malmös nya stadsdel Hyllie. Kandidatuppsats i geografi med kulturgeografisk inriktning. Handelshögskolan, Göteborgs Universitet.

Bergvall, Amanda. 2013. "Det ska vara roligt, varierande och mindre asfalt" - En uppsats om vad barns inflytande och delaktighet kan tillföra i samhällsplaneringen. Examensarbete i Samhällsplanering. Kulturgeografiska institutionen, Stockholms universitet.

Elander, Ingemar. 2013. På väg mot en sammanhållen nationell stadspolitik – önskedröm eller möjlighet? (Bilaga 4 till rapporten *Främjande av hållbar stadsutveckling – slutrapportering av ett regeringsuppdrag till Boverket, Riksantikvarieämbetet, Formas och Arkitekturmuseet*. Boverket. 2013.) Örebro.

Formas. 2004. Bygd i förändring. Stockholm. ISBN 978-91-637-0821-3

Göteborg Stad. 2012. Barnkonsekvensanalys – barn och unga i fokus 1.0. Stadsbyggnadskontoret. Göteborg.

Johansson, Martina. 2011. För vem är norra Bohusläns avbefolkningskommuner attraktiva? – En studie av flyttströmmar till och från Lysekils, Munkedals och Sotenäs kommun 1990-2010. Magisteruppsats i Kulturgeografi, HT 2011. Handelshögskolan, Göteborgs Universitet.

Karlsson, A. Burh, K. Tjörn, P. Roth, S. & Öman, P. 2012. Hållbara attraktiva förstäder - Surbtopia-modellen: hur man uppnår hållbar utveckling genom förnyad stadsmiljö i områden med begränsade ekonomiska resurser. Svenska Miljöinstitutet. Rapportnummer. A1940

Kjällgren, Andreas. 2014. Är vi hållbara snart? – Biosfärområdet Vänerskärgrården med Kinnekulle. Rapport till förstudien om Biosfärområdets attraktivitet.

Länsstyrelsen Västra Götalands Län. 2013. Landsbygd 2020 - SWOT-analys inför Landsbygdsprogrammet 2014-2020.

Naturskyddsföreningen. 2006. Den glesa staden - Staden, transportererna och stadsutglesningen – ett diskussionsunderlag. Stockholm. ISBN: 91 558 7941 1.

Niedomysl, Thomas. 2006. Migration and Place Attractiveness, *Geografiska regionstudier* 68. 46 pp. Uppsala. ISBN 91-506-1875-X.

Niedomysl, Thomas. 2007 Promoting rural municipalities to attract new residents: An evaluation of the effects, *Geoforum*, vol. 38, nr 4. 698 – 709 pp. Uppsala. ISSN 0016-7185.

Nilsson, Karina. 2002. När kvinnor och män flyttar – migration, hushållstyp och inkomstutveckling. Ingår i Malmberg Gunnar (red) (2002), *Befolkningen spelar roll!*, Serie: GERUM- kulturgeografi, 2002:3. Umeå

Riksantikvarieämbetet. 2005. Attraktivitet – hur och för vem? Kultur, natur och kulturarv som framgångsfaktorer och intressekonflikter. Tvärsektoriella seminariedagar i Sunne 19–20 oktober 2005. Rapport från Riksantikvarieämbetet 2005:5. Stockholm. ISBN 91-7209-409-5

Sandberg, Mattias. 2012. "De är inte ute så mycket" - Den bostadsnära naturkontaktens betydelse och utrymme i storstadsbarns vardagsliv. Avhandling vid institutionen för kulturgeografi och ekonomisk geografi. Handelshögskolan vid Göteborgs Universitet. ISBN 91-86472-69-0.

Skaraborgs kommunalförbund och Västra Götalandsregionen. 2011. Skaraborg och attraktivitet - En utredning av regionens utvecklingsförutsättningar. Rapport tillväxt och utveckling 2011:2.

Stockholm Läns Landsting. 2012. Varför flyttar svenska barnfamiljer? – Demografisk rapport 2012:10.

Tillväxtanalys. 2012. Regional attraktivitet - tillväxtmotor i en global verklighet. Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser. Östersund. ISBN 978-91-637-0821-3.

Ullstad, Erland. 2008. Hållbar stadsutveckling – en politisk handbok från Sveriges Arkitekter. Sveriges Arkitekter. ISBN 978-91-975469-8-0.

Bilaga 1: Sammanfattning från intervjuer om vad barn värdesätter i sin närmiljö

En klass i årskurs 6, Högelidsskolan i Mariestad

Vad är bäst med Mariestad?

Stadsmiljö

Jag tycker att stan är fin. Vissa delar är väldigt gamla och vissa är nya.

Gamla stan och hamnen. Speciellt på sommaren. Äta en glass och gå runt.

Gamla stan är ju charmig. Husen är fina. Finns mycket att kolla på.

Hamnen på sommaren.

Sjön, hamnen.

Lagom storlek.

Det är inte typ jättemånga här, som man får plats och slipper bo jättetrångt.

Det är ju en ganska lagom stor stad.

Lagom stor både i befolkning och i själva storleken.

Lugnt.

Det tar inte så lång tid att åka till ställen.

Det är fint, vid gamla stan där nere, det är många fina byggnader.

Jag tycker också byggnaderna kan vara fina.

Jag gillar parkerna. Med gungorna man kan hänga i.

Att det är nära till vattnet och att det är lätt att ta sig överallt. Även om man inte kör bil så kan man lätt cykla överallt. Gamla stan och hamnen är fina.

Det är fint. Och så är det lugnt här också. I storstäder är det mer folk och så men här är det inte så.

Det är rätt mysigt att gå i Gamla stan.

Vänern. Båt som man kan använda på sommaren.

Vara ute på Ekudden camping och bada.

Vattnet. Fina sandstränder.

Allt ligger ganska tätt så det är lätt att ta sig dit utan att åka bil. Rent och fint här.

Vad är bäst med Mariestad?

– Nära till sjön så man kan bada och åka båt. Det är inte alla städer som är nära till vattnet. Rätt så mysig stad sådär. Den är inte jättestor stad som Stockholm men inte så liten som Töreboda.

Det är mysigt med sjön. Ta en glass vid hamnen. Det är nära till landet. Jag är en bondpojke. Jag bor varannan vecka här och varannan vecka på landet. Man kan göra lite vad man vill på landet. Köra fyrhjuling utan att störa någon. Mer fritt.

Sjön är så nära. Satsat mycket på hamnen. Bygga nya hus och göra allt finare. Man vet vad allt ligger i Mariestad.

Det är kul att vara ute på sjön. Sommarstuga på Torsö. Det finns ändå rätt många, lagom mycket människor. Rätt jobbigt när det är för mycket människor. Nära till öar med sommarstugor. Bra pizzor! Lugnt och fint.

Socialt

Jag tycker om att åka till Göteborg, för där kan jag hänga med mina bästisar. För att dem är jätteroliga. Och dem är ganska roliga på stan. Vi brukar titta på kläder och fika.

Gillar inte att gå i skolan men att vara på skolan.

Vara med kompisar.

Skolan kan ha ganska bra lärare!

Aktiviteter

Ishallen. Spela hockey. Jag gillar att cykla runt nere på stan, har en kompis nere på stan. Stockholmsbacken för där har jag kompisar.

Vadsbohallen.

Spela innebandy

Man kan göra, liksom allt man behöver göra.

Mycket folk på sommaren, finns mycket att göra.

Fiska, segla, åka snabbt med båten.

Det finns ju mycket att göra, badhus, allt man behöver göra finns ju.

Där vid hamnen, kan man ju åka båt, så kan man gå av båten och äta glass och så.

Jag tycker det är trevligt här. Man har ju bott här länge och det finns ganska mycket att göra här. Man går hit (skolan) och så spelar man fotboll. Eller spelar basket här vid skolan.

– Jag tycker innebandyn är framgångsrik och förmodligen har mycket pengar som de kan investera.

Vad skulle de investera i då?

– Vi byggde just två nya hallar och caféteria och läktare.

Hur vill ni förändra Mariestad?

Stadsmiljö och byggnader

Jag skulle ändra nästan allting. Husen, där vi bor, Lundbergs. Jag skulle vilja ha vita. Nu är dem bruna, de är lägenhetshus. Nu ser det mörkt, och finns spindlar överallt.

Jag skulle gärna vilja bygga lägenhet. Som glaslägenheter.

Vid Shell finns en mack där nere. Där finns många byggnader som det verkar mest finnas skräp i. Eller lager eller så. Industrier. Ja, man hade ju kunnat bygga lite lägenheter där. Göra det lite roligare. Jag skulle byggt upp lite mer. Vid vägarna finns det rostiga staket, oklippta buskar och så.

Fräscha upp husen, alltså inte dem i gamla stan och så men ute vid Knallen. Dem är ganska gamla och grådaskiga och så.

När man åker in till stan så finns det typ fallfärdiga hus, taket har rasat in på något av dem. De ser inte så jätteroliga ut. Vid Göteborgsvägen.

Jag skulle vilja fräscha upp där borta vid Jysk och McDonalds där ute för det känns lite, inte mörkt, men lite mycket stängsel och fabriker där borta. Men jag skulle gärna vara inuti affärerna. Jag skulle vilja ha en jättestor rondell och en stor parkering och så kommer alla affärerna.

Det finns lite tråkiga ställen som inte använts. Vid Statoil så finns det en hel park, som man skulle kunna göra något roligt med. De har bara tagit ner träd och sen har de inte gjort något mer.

Det finns några ställen man skulle behöva renovera. Typ där nere vid Krontorp. Fotbollsplanen där, den är typ lerig.

Det är många hål i marken när man kör bil. Norra vägen, där är det asmycket hål i marken.

Parkerna är ganska dåliga.

Busstationen, tågstationen där är sådana som knarkar, dricker och sådär.

För lite blommor. Och gropiga vägar.

Mer välkomnande när man kommer till Mariestad.

Aktiviteter

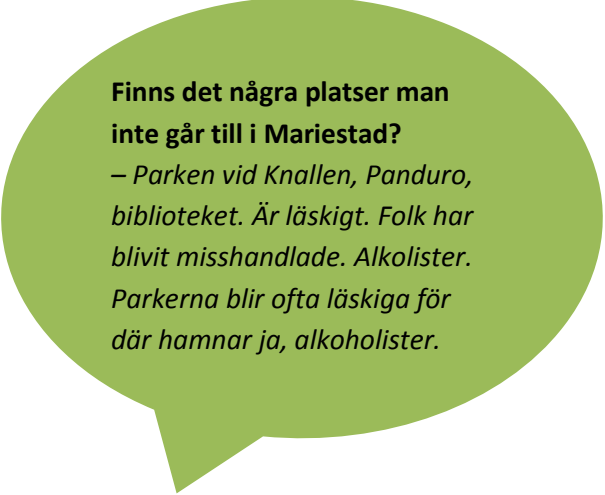
Det ska finnas mer ställen där man kan vara och göra saker. Man kan göra fina parker för barn där de kan leka. Och ungdomar kan vara där också.

Ställen för barn. Finns små lekparkar, för små barn, väldigt små. Det är inte så roligt att vi ska vara där direkt utan kanske istället en lite större yta där vi kan göra något.

Jag skulle göra om badhuset lite. Vi har hopptorn och så, men det är lite tråkigt. Om man jämför med Arena Skövde. Då är den tråkig. Men annars är det inte så mycket jag vill ändra på.

Utebassängen vid Ekudden, Den har inte byggts om på typ flera år. Fräscha upp den.

Jag skulle vilja ha en motorväg med lite mer affärer så det kommer lite mer folk.

Finns det några platser man inte går till i Mariestad?

– Parken vid Knallen, Panduro, biblioteket. Är läskigt. Folk har blivit misshandlade. Alkoholister. Parkerna blir ofta läskiga för där hamnar ja, alkoholister.

Jag skulle vilja ha en esplanad, vi har ju en men om man jämför med Skövde så är den liten, där finns mycket affärer.

Det är lite onödigt, vi har ju tre apotek. Vi kunde ju ha ett stort apotek så skulle man ha fler affärer.

Det finns ju ett gammalt fängelse där. Man hade kunnat bygga ut det och bygga ett lek-land där. Det är typ vid hamnen.

Det är litet och finns inte mycket att göra. Kanske, vid Skövdevägen där borta kan man ta upp något varuhus som är mer känt så kanske vi får hit några större.

Jag skulle vilja ha mer aktiviteter för det händer nästan ingenting i Mariestad. Mer liv, mer folk, mer fart! Lite mer Stockholm, Göteborg, Malmö.

Jag tycker Mariestad misslyckas med att sätta igång med aktiviteter. Julmarknaden blev bra, mer sånt.

Vi torget där, mitt på torget, Stora torget, där skulle man kunna ha esplanaden.

Fler affärer.

Ekudden, mögel i omklädningsrummen.

Fler affärer.

Mer affärer i stan, vi har bara Knallen.

För lite klädaffärer

För lite affärer.

Badhuset är dåligt. Behövs mer för ungdomar.

Fotbollsplan, typ actionplan. Lekhus, lekpark. Är förslag på saker som skulle förbättra parkerna.

Finns inte så mycket affärer. Behöver åka till Skövde för att köpa saker. Lite större hade inte skadat. Rätt mysig men saknas en del lite roliga aktiviteter. I Skövde finns Balthazar (Science Center), Dalénium (Science Center) och ett lekland. Saker för barn, det saknas här. Badhuset är tråkigt och Ekudden utebad är ofräscht.

Bättre badhus. Typ som Skövde arena.

Bättre badhus. Bästa badhuset i Mariestad stängt på sommaren. Finns ingenstans att hoppa ifrån då.

Dåligt med ställen för barn förutom lekaffären. Som vi blivit för stora för nu. Någon esplanad (köpcentrum, inte gatformen,) så folk vill bo här, då kan vi bli större än Skövde.

Och mer pengar till skolorna.

Hur kan man förändra Mariestad?

– De kan ju ta bort jättemycket och typ bygga affärer så att det finns som i Skövde dem har ju typ fem ställen på rad så man kan köpa massa grejer. Så slipper man åka så himla långt för att köpa grejer.

Vad tycker du bäst om i Lidköping?

– *Det finns ju jättemånga gamla fik och så.*

Varför är de trevliga? Varför tycker du om just fiken?

– *Jag gillar gammalt.*

Vad får det dig att känna, det som är gammalt och fint?

– *Jag gillar färgerna. Gammal vit eller vad det är man säger.*

Klass 6 Wennerbergskolan i Lidköping

Vad är bäst med Lidköping?

Stadsmiljö

Mitt hus i gamla stan. Och det är fint när det är natt med många ljus.

Jag tycker om väldigt mycket här i stan

Typ i stan där är det mysigt. Vid bion. Dem har gjort det mysigt där, med bänkar som går i vågformer, som statyer fast man kan sitta i dem. I olika färger. Finns fina lampor också.

Borta vid bion också, bra plats att hänga. Biblioteket.

skratt Jamen jag gillar faktiskt biblioteket! Det är faktiskt kul! Det finns såhär roliga stolar och typ, även om man inte läser böcker är det kul att hänga där. De har gjort som en lekhörna för barn och så där finns det som små bilar som man får åka på och olika rör som man får åka in i.

Jag älskar rondellen där borta.

Torget. Man kan vara där, bo där, köpa grejer, det är fint där. Det är fina byggnader, gamla.

Socialt

Hemma är det mitt rum, min säng! Min säng är typ det bästa som finns!

Min säng.

Min lägenhet.

Aktiviteter

Framnäs. Jag gillar att bada. Det är ingen strand, det är typ, alltså det finns en strand där men jag brukar bada i ett typ utebadhus. Där det finns hopptorn och sånt.

Mitt hem också. Man har så många saker att göra. Spelar data!

Min träningshall tycker jag är roligast att vara på typ. Hoppas trampolin, inte i vattnet, utan studs matta. Men jag bröt foten av det. (går på kryckor just nu)

Dansskolan.

Sen gillar dansskolan också, fast där är jag bara en gång i veckan till skillnad från henne som är där varje dag. Men annars är det hemma och på stan.

Jag gillar köpcentret där borta typ, anghagen! Det är olika affärer, mataffärer, man kan också köpa soffor och sånt. Det är kul, billigt och fint typ fint bara. Kul att vara.

- *Jag gillar typ att vara i stan och så, och stadsträdgården. De har gjort en utebio, då är det asmysigt att vara där. Och så finns det en lekplats som de har lyst upp, och den är askul.*

- Lekplatsen är rolig och bra. Och utebion. Och så kommer kändisar, som Zara Larsson, och vem mer?
- Darin har vart där.

Jag vet inte riktigt. Ett stall på kyrkbacka på sommaren för där har man ridläger. Och på kvällen gick vi ut och myste och så.

Hur vill ni förändra Lidköping? Stadsmiljö och byggnader

Alltså jag tycker inte Lidköping inte är så snyggt för det liknar en gammal stad. Kanske lite lyxigare hus och färger omkring

Jag vet inte riktigt hur jag ska beskriva vart det ligger men det finns ett elkraftverk. Alltså jag vet inte om mina kompisar hittar på eller så men när en tjej cyklade förbi fick hon en stöt eller nått. Och så står det sådär ej tillträde.

- Alltså, jag gillar inte där borta, vad heter det, sockerbruket.
- Nej inte jag heller.
- Borta vid tågstationen... Tråkigt.
- Jag gillar inte det heller för det känns väldigt typ, alltså inte läskigt så, men typ som att någon kan bara komma och ta en.
- Det känns väldigt trist.
- Och där vid badhuset. Ibland gillar jag det inte, på dagen okej men inte på kvällen. För det är så stort område typ.
- Fast inte vid arenan där är inte läskigt.

Hur skulle man kunna förändra platserna, som typ vid sockerbruket?

- Alltså, där vid tågstationen så skulle man kunna göra lite mer trevligt, ja, lite mer ljus och så, för nu är det inget såhär ljus eller så. Trist och bara gått. Lite bänkar som är orange men ja..
- Man kan ramla ner väldigt lätt. Vid tågstationen, det kan bli väldigt väldigt trångt där och då kan ju någon ramla ner där. Och när man ska gå där emellan så måste man titta sig för väldigt ordentligt så att inget tåg kommer.
- Jag kan tycka att vid arenan, jag tycker att den ligger på ett väldigt dumt ställe. Alltså den borde ligga lite mer närmare, för det är ju bra att det är isstadion och arenan och så men man kan ju göra andra grejer där också. Men den borde ligga mer i stan.
- Ja det ligger väldigt öde där borta.
- Ja för när vi ändå har en ute, så kunde man ju ha byggt den på den istället för den är ju minst lika bra, och ha den arenan där istället för ute typ.

Vid Lidl så finns en skog. Personer brukar gömma sig där och gömmer sig i buskarna och tittar på en och så och följer efter en och det är jätteläskigt.

Vad vill ni förändra i Lidköping?

- Den här skolan.
- Det är som ett fängelse.
- Det känns som ett slott, fast som ett fängelse.
- När man åker förbi här på kvällen när det är mörkt och kollar på fönstren så ser det ut som ett fängelse.

Hur skulle man förändra det då?

- Lampa. Timer och lite lampor i fönstren.
- Och så ta bort de där (gallren) så det bara blir stora fönster.

- Gabriel han dog ju. Vart var det han dog?
- Vid stenporten.
- Ah, där tycker jag inte om att vara eftersom det hänt där.
- Och så gillar jag inte att vara vid Lidåker. När man cyklar förbi där så luktar det illa. Vid vämeväcket.

Aktiviteter

Jag tycker om badhuset. Men jag skulle göra det lite modernt. Mer rutschkana!

Istället för att göra en arena med is i borde dem gjort ett lek och bus-land.

Där den gamla busstationen var, där skulle det egentligen blivit ett lek och bus-land, eller spolat is på vintern eller så men istället blev det en parkering.

Jag tycker vi borde ha lite mer ställen att vara på, sockerbruket och så är ju en ungdomsgård, (det är ju tråkigt säger någon) men de borde göra lite mer för yngre.

De borde göra ett lek och busland men hoppbanor, trampoliner, bollhav och så. Som Camp Active men det ligger så långt bort och sen borde det inte kosta så mycket som på Camp Active

- Ibland ringer man bara nån, en kompis eller så, och så går man hem och ser en film.
- Ja, för i stan är det så trist. Och tomt.
- Eller ja, det är många personer men inte mycket att göra.
- Varför kunde dem inte byggt ett lek och busland bredvid ishallen, det finns ju massa plats runt omkring?
- Ja, det är bara en stor parkering ivägen.
- Eller ta bort lite av Ågårdsvallen.
- Tennishallen kan de ju ta bort? Vem spelar tennis?
- Många spelar tennis!
- Och de borde ju bara ha en isbana, det räcker väl.
- Men utetennisbanorna. Det räcker väl med inne.
- Jomen på sommaren.
- Men man kan väl spela inne på sommaren också eller?
- De räcker väl med en isarena, den ute i centrum kan man väl ta bort så kan man ha något roligt där istället.
- Eller så kan de ta bort ishallen, det är väl ingen som använder den ändå. Folk spelar bara bandy...
- Vi saknar ett äventyrsbad.
- Och roliga lekplatser, inte sånadär tråkiga. Det finns typ en gunga, en rutchkana och en stege.
- Vi har inte ens en rutchkana här på skolan.
- Om det finns så är dem så små.

Klass 2-3, Hällekis Skola

Vad är bäst med Hällekis?

Stadsmiljö/Naturmiljö/Hemmiljö

Hantverksbyn som vi har och där finns det ju många affärer. Och en sten-affär där man kan köpa fina stenar som man hittat. Och ett litet café.

Jag gillar att vara i staden. Jag kommer nästan aldrig in dit för mina föräldrar jobbar väldigt mycket. Jag bor på landet så. I stan luktar det mer avgaser än på landet.

Bästa att bo på landet? Stor trädgård

Jag tror jag tycker om, nja. Den delen ner däråt. Från skolan och ner till stationen. För det finns en mataffär och min mormor och morfar bor där och mina kusiner. Hela Gössätter där jag bor. Det är fint och trevligt, inte så många bilar där.

Jag bor i Österäng. Vi köpte en kanin i år som är en riktig lipsill. Vi har en stor verkstad som vi har lite maskiner i som jag använder. Vi har Sveriges äldsta tall. Vi bor i en gammal skola, så vi har hittat många gamla saker. Rektorns gamla pekpinne och en gammal bok som läraren hade och läste i. Stora planscher och rullar.

Vår stora trädgård hemma.

Gott vatten. Man behöver inte köpa vatten. Vatten kostar pengar.

Aktiviteter

Hällehov. Fotbollsplanen.

Hemma, vid stranden, i skolan

Jag tycker bäst om skidbacken och slalombacken.

Skolan gillar jag.

Vår skidbacke tycker jag jättemycket om. Det är inte så många som åker skidor längre. Då ska de stänga ner den, men det är jättemånga som vill åka skidor.

Vad vill ni förändra i Hällekis?

Skog med en utbränd bil i och ett gammalt slitet hus. Ruckel. En kompis har hittat en kniv där.. Mordkniv.

Rutschkanorna är ofta väldigt korta. Jag tänker att det ska finnas både en kort rutschkana och en lång rutschkana så man får välja lite. Och en supernova! (ny leksak:

<http://www.kompan.com/playground-equipment/roundabouts-and-dynamics/Supernova-GXY916000>).

Jag tror jag skulle fixa, göra denna skolan lite bättre. Riva hela skolan och bygga en ny skola. Den skulle se ut som ett slott!

Jag skulle vilja ha ett sjukhus. För det är väldigt långt till ett sjukhus. För när min granne fick en stroke så kom de inte från Götene, utan längre bort. Tog en lång tid. Första ambulansen var för dålig och då tog det en halvtimme för nästa att komma som var bättre.

Sämsta att bo på landet? Långt till stan. Gillar att handla grejer och titta på grejer och då bor man rätt långt ifrån.

Vad tycker ni om i Hällekis?

– Jag gillar inte riktigt skolan så, men jag tycker det är roligt att lära mig saker.

– Jag gillar att vara i skolan och lära sig mycket saker.